

Teismo praktikos rinkinys

BENDROJO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. liepos 19 d.*

„Muitų sąjunga – Europos bendrijos ir Latvijos Respublikos asociacijos susitarimas – Reglamento (EEB) Nr. 2913/92 239 straipsnis – Importo muitų grąžinimas ir atsisakymas juos išieškoti – Lininio audinio importas iš Latvijos – Teisingumo išlyga – Ypatinga situacija – Apgaulė arba akivaizdus aplaidumas – Komisijos sprendimas, kuriuo atsisakymas išieškoti muitus pripažįstamas nepagrįstu“

Byloje T-752/14

Combaro SA, įsteigta Lozanoje (Šveicarija), atstovaujama advokato D. Ehle,

ieškovė,

prieš

Europos Komisiją, atstovaujamą A. Caeiros ir B.-R. Killmann,

atsakovę,

dėl SESV 263 straipsniu grindžiamo prašymo panaikinti 2014 m. liepos 16 d. Komisijos sprendimą C(2014) 4908 *final* atmesti ieškovės prašymą atsisakyti išieškoti 461 415,12 EUR importo muitus

BENDRASIS TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas M. Prek, teisėjai F. Schalin (pranešėjas) ir J. Costeira,

posėdžio sekretorė S. Bukšek Tomac, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir

įvykus 2016 m. gruodžio 6 d. posėdžiui

priima šį

* Proceso kalba: vokiečių.

Sprendimą

Ginčo aplinkybės

Tekstilės importui taikoma tvarka ir asociacijos susitarimas: ieškovės vykdomas importas

- 1 2014 m. liepos 16 d. Komisijos sprendimas C(2014) 4908 *final*, kuriuo konstatuota, kad atsisakymas išieškoti muitus konkrečiu atveju (REM 05/2013) yra nepagrįstas (toliau – ginčijamas sprendimas), susijęs su lininio audinio, kuris į Europos Sąjungą 1999 m. gruodžio 10 d.–2002 m. birželio 10 d. (toliau – aptariamas laikotarpis) buvo importuotas per Vokietiją ir kurio lengvatinė Latvijos kilmė nebuvo įrodyta, importo muitu.
- 2 Lininiam audiniui, kaip tekstilei, taikomi importo apribojimai. Remiantis 1993 m. spalio 12 d. Tarybos reglamentu (EEB) Nr. 3030/93 dėl tam tikrų tekstilės gaminių importo iš trečiųjų šalių bendrųjų taisyklių (OL L 275, 1993, p. 1) aptariamu laikotarpiu importui iš Kinijos ir Rusijos buvo taikomos ribojamosios priemonės.
- 3 Lengvatinės Latvijos kilmės tekstilei 2 punkte nurodyti importo ribojimai nebuvo taikomi. Šis netaikymas buvo įtvirtintas Europos susitarime, įsteigiančiame Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Latvijos asociaciją (OL L 26, 1998, p. 3, toliau – asociacijos susitarimas).
- 4 Kaip ir kitiems lengvatinės Latvijos kilmės produktams, tekstilei muitas nebuvo taikomas, tik jei importuotojas įrodydavo valstybės, į kurią importuojama, muitinei jos kilmę prekių judėjimo sertifikatu EUR.1, eksportuojant išduotu Latvijos muitinės.
- 5 Ieškovė *Combaro SA* yra 1978 m. Šveicarijoje įsteigta tekstile prekiaujanti įmonė.
- 6 Ieškovė pirko lininį audinį iš dviejų Latvijos įmonių. Prie šių dviejų įmonių siuntų buvo pridėti prekių judėjimo sertifikatai, patvirtinantys, kad lininis audinys yra lengvatinės Latvijos kilmės.
- 7 Prekių judėjimo sertifikatuose kaip eksportuotoja buvo nurodyta atitinkamai viena iš dviejų Latvijos įmonių, o kaip importuotoja – ieškovė, o paskirties šalis – Austrija. Prekių judėjimo sertifikatuose prekių išdavimo vietos nurodytos atitinkamai Jelgava (Latvija) ir Bauskė (Latvija).
- 8 Aptariamu laikotarpiu ieškovė vėliau importavo šį lininį audinį į Sąjungą. Ji išleido jį į laisvą apyvartą Vokietijoje ir, pateikusi prekių judėjimo sertifikatus (šiuo atveju 51 aptariamų prekių judėjimo sertifikatą, toliau – ginčijami sertifikatai), paprašė atleisti nuo muitų pagal asociacijos susitarimą. Vokietijos muitinė atliko muitinės formalumus pagal ieškovės prašymą.

„A posteriori“ patikrinimas ir išieškojimo procedūra

- 9 2002 m. liepos 18 d. Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) parengė Latvijoje atlikto tyrimo ataskaitą (toliau – OLAF ataskaita). Pagal šią OLAF ataskaitą Danijos muitinė 2002 m. vasario mėn. išreiškė OLAF savo abejones dėl iš Latvijos importuoto lininio audinio lengvatinės Latvijos kilmės, nepaisydama to, kad buvo pateikti šių prekių kilmę patvirtinantys prekių judėjimo sertifikatai. OLAF ataskaitoje nurodoma, kad atlikusios tyrimą OLAF ir Latvijos muitinė konstatavo, kad importuojant į Daniją pateikti prekių judėjimo sertifikatai nebuvo įtraukti į Latvijos muitinės registrą. Taip pat buvo konstatuota, kad minėtus sertifikatus pasirašęs tarnautojas raštu pateikė deklaraciją, kurioje nurodė, kad parašas ant šių sertifikatų nėra jo. Galiausiai OLAF ataskaitoje buvo nurodyta, kad ant aptariamų sertifikatų esančių antspaudų tyrimas dar nebaigtas.

- 10 Susipažinusi su OLAF ataskaita Europos Komisija 2002 m. rugsėjo 11 d. išsiuntė valstybėms narėms tarpusavio pagalbos pranešimą, prašydama patikrinti visą lininio audinio importą iš Latvijos.
- 11 Vokietijos muitinė paprašė Latvijos muitinės atlikti ginčijamų sertifikatų *a posteriori* patikrinimą (toliau – *a posteriori* patikrinimas). Latvijos muitinė į Vokietijos muitinės prašymus atsakė 2003 m. balandžio 7 d., gegužės 2 d. ir gegužės 7 d.:

„<...> [ginčijami] sertifikatai nebuvo įtraukti į muitinės registrą. Latvijos muitinė jų neišdavė, todėl jie turi būti laikomi negaliojančiais.“
- 12 Šiuos atsakymus pasirašė Latvijos muitinės direktoriaus pavaduotojas R., jis vėliau buvo nuteistas ir jam buvo pradėtos drausminės procedūros dėl mokesčių skolų neišieškojimo iš Latvijos įmonės.
- 13 Latvijos muitinei paskelbus ginčijamus sertifikatus negaliojančiais Vokietijos muitinė nusprendė, kad ieškovės lininio audeklo importui iš Latvijos negali būti taikomas lengvatinis muitų tarifų režimas, ir 2003 m. liepos 3 d. sprendimu nusprendė pradėti atitinkamų importo muitų išieškojimo *a posteriori* procedūrą (toliau – išieškojimo *a posteriori* procedūra). Be to, Vokietijos muitinė pradėjo baudžiamąją bylą dėl dviejų ieškovės vykdomųjų direktorių dėl įtariamo importo muitų slėpimo. Byla dėl vieno iš minėtų asmenų buvo nutraukta, o dėl kito – perduota *Landgericht München* (Miuncheno apygardos teismas, Vokietija).
- 14 Tuo metu OLAF iniciatyva buvo atliktos antspaudų ir parašų ant prekių judėjimo sertifikatų, pateiktų importuojant į Daniją, ekspertizės. Kad atliktų šias ekspertizes ir galėtų palyginti, OLAF turėjo gauti Latvijoje buvusios medžiagos. Šiose ekspertizėse ataskaitose buvo konstatuota, kad tam tikri antspaudai buvo tikri Latvijos muitinės antspaudai, o kiti antspaudai dėl palygintinos medžiagos trūkumo galėjo būti tik bendrai įvertinti, ir iš šio vertinimo matyti, jog jie greičiausiai tikri.
- 15 Ekspertizės ataskaitoje atitinkamai dėl parašų ekspertizės buvo konstatuota, kad tikrinant parašo ant nagrinėjamų prekių judėjimo sertifikatų tikrumą kilo tam tikrų sunkumų, nes lyginama turėjo būti su šio parašo kopijomis, neturėta atitinkamo tarnautojo, t. y. O., to laikotarpio, kai buvo pasirašyti minėti sertifikatai, parašo originalo, o metodas, pagal kurį būtų galima ekspertizės tikslais paprašyti parašų *a posteriori* kėlė patikimumo problemų. Todėl ekspertizės ataskaitoje buvo padaryta išvada, jog truputį didesnė tikimybė, kad ant patikrintų sertifikatų esantis parašas yra O.
- 16 Gindama savo interesus baudžiamosiose bylose ir Vokietijos muitinėje ieškovė kreipėsi į Latvijos muitinę ir OLAF. Atsakydama į ieškovės prašymus Latvijos muitinė 2007 m. birželio 26 d. laiške patvirtino savo 2003 m. gegužės 7 d. atsakymą Vokietijos muitinei, kad ginčijami sertifikatai „turi būti laikomi negaliojančiais“, o OLAF informavo ieškovę apie atliekamą tyrimą.
- 17 Galiausiai ieškovė taip pat paprašė Komisijos leisti susipažinti su Komisijos ir Latvijos muitinės susirašinėjimo dokumentais. Šis prašymas buvo iš dalies atmetas. Ieškovė nepareiškė ieškinio dėl šio dalinio atsisakymo leisti susipažinti su aptariamo susirašinėjimo dokumentais.
- 18 2009 m. balandžio 30 d. nutartimi *Landgericht München* (Miuncheno apygardos teismas) užbaigė baudžiamąją bylą prieš ieškovės vykdomąjį direktorių. Pagal šią nutartį negalima be jokių abejonių kaltinti minėto direktoriaus sąmoningai nuslėpus importo muitą. Konkrečiai kalbant, iš minėtos nutarties matyti, kad pažeidimai tikriausiai buvo padaryti Latvijos muitinės administracijos viduje. *Landgericht München* (Miuncheno apygardos teismas) taip pat išreiškė abejones dėl minėto direktoriaus noro, kad bendrovė, kuriai jis atstovavo (t. y. ieškovė), neteisėtai išvengtų importo maito, nesvarbu, ar galėjo būti nustatyti objektyvūs kriterijai dėl pareigos mokėti minėtą muitą.

- 19 Išieškojimo *a posteriori* procedūra buvo patikėta *Finanzgericht München* (Miuncheno finansų teismas, Vokietija). Šiuo klausimu ieškovė, be kita ko, nurodė, kad turėtų būti atsisakyta išieškoti jos skolą pagal 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą (OL L 302, 1992, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 4 t., p. 307, toliau – BMK), 239 straipsnį.
- 20 2012 m. lapkričio 28 d. sprendimu *Finanzgericht München* (Miuncheno finansų teismas) konstatavo, kad nagrinėjamu atveju atsisakymas išieškoti ieškovės mokėtiną importo muitą turi būti „rimtai“ apsvarstytas, nes, pirma, yra įrodymų, leidžiančių manyti, kad ginčijamus sertifikatus Latvijos muitinės tarnautojai sąmoningai nepagrįstai išdavė, ir, antra, Komisija tinkamai nepatikrino, ar Latvija laikosi galiojančio lengvatinio muitų tarifų režimo. *Finanzgericht München* (Miuncheno finansų teismas) taip pat konstatavo, kad ieškovė neturėjo ketinimo sukčiauti ir nebuvo akivaizdžiai aplaidi. Todėl *Finanzgericht München* (Miuncheno finansų teismas) sustabdė išieškojimo *a posteriori* procedūrą ir nurodė Vokietijos muitinei pateikti Komisijai prašymą leisti atsisakyti išieškoti minėtus muitus.

Procedūra REM 05/2013

- 21 Po *Finanzgericht München* (Miuncheno finansų teismas) sprendimo *Bundesministerium der Finanzen* (Federalinė finansų ministerija, Vokietija) paprašė ieškovės išdėstyti savo nuomonę ir 2013 m. rugsėjo 3 d. pateikė Komisijai prašymą leisti atsisakyti išieškoti importo muitus pagal BMK 239 straipsnį. Komisija pradėjo procedūrą REM 05/2013.
- 22 Per procedūrą REM 05/2013 Komisija, taikydama 1993 m. liepos 2 d. Komisijos reglamento (EEB) Nr. 2454/93, išdėstančio BMK įgyvendinimo nuostatas (OL L 253, 1993, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 6 t., p. 3, toliau – įgyvendinimo reglamentas), 906a straipsnį ir užtikrindama teisę būti išklaustam, 2014 m. kovo 14 d. raštu informavo ieškovę apie savo prieštaravimus ir ketinimą priimti neigiamą sprendimą ir suteikė jai galimybę pateikti savo pastabas. Ieškovė pateikė pastabas apie Komisijos dėl jos numatomą priimti sprendimą.
- 23 2014 m. liepos 16 d. Komisija priėmė ginčijamą sprendimą.
- 24 Ginčijamo sprendimo 32 konstatuojamojoje dalyje Komisija paaiškino, kad dėl Latvijos muitinės pažeidimų nesudarė ypatinga situacija, kaip tai suprantama pagal BMK 239 straipsnį, nes ji negali konstatuoti, kad minėta muitinė dalyvavo išduodant ginčijamus sertifikatus.
- 25 Komisija taip pat aiškinosi, ar ji pati viską atliko tinkamai prižiūradama tinkamą asociacijos susitarimo taikymą. Ginčijamo sprendimo 36–41 konstatuojamosiose dalyse ji konstatavo, kad dėl jos pačios elgesio negalėjo susidaryti ypatinga situacija.
- 26 Ginčijamo sprendimo 42–44 konstatuojamosiose dalyse Komisija nusprendė, kad Vokietijos muitinės taip pat negalima kaltinti pažeidimais išieškojimo *a posteriori* procedūroje.
- 27 Komisija ginčijamo sprendimo 45 punkte konstatavusi, kad atsisakymas išieškoti importo muitus yra nepagrįstas, nes nesudarė ypatinga situacija, kaip ji suprantama pagal BMK 239 straipsnį, ginčijamo sprendimo 48–52 konstatuojamosiose dalyse nurodė, jog ieškovė nebuvo pakankamai atidi.
- 28 Apie ginčijamą sprendimą ieškovei pranešta 2014 m. rugsėjo 4 d.

Procesas ir šalių reikalavimai

- 29 Ieškovė Bendrojo Teismo kanceliarijai 2014 m. lapkričio 12 d. pareiškė šį ieškinį.

- 30 2015 m. vasario 17 d. Komisija pateikė Bendrojo Teismo kanceliarijai savo atsiliepimą į ieškinį.
- 31 Atitinkamai 2015 m. balandžio 2 d. ir gegužės 18 d. Bendrojo teismo kanceliarijai buvo pateikti dublikas ir triplikas.
- 32 2016 m. spalio 12 d. teisėjo pranešėjo siūlymu Bendrasis Teismas (antroji kolegija) nusprendė pradėti žodinę proceso dalį ir, taikydamas Bendrojo Teismo procedūros reglamento 89 straipsnyje numatytas proceso organizavimo priemones, spalio 19 d. raštu uždavė Komisijai klausimus raštu ir paprašė į juos atsakyti iki 2016 m. lapkričio 3 d. Komisija atsakė į Bendrojo Teismo klausimus per nustatytą terminą. Bendrasis Teismas, be kita ko, paprašė Komisijos pateikti patikslinimus dėl metinių patikrų, kurias ji turi atlikti pagal asociacijos susitarimą, rezultatų ataskaitų ir nurodyti, kuriuose iš Bendrajam Teismui pateiktų priedų jos yra, arba pateikti jų kopijas. Bendrasis Teismas taip pat Komisijos paprašė pateikti ieškovės ieškinio 106 punkte nurodytą 1997 m. liepos 23 d. pranešimą COM(97)402. Galiausiai Bendrasis Teismas Komisijos paklausė, ar buvo atlikta ant ginčijamų sertifikatų esančių antspaudų ir parašų ekspertizė, ir paprašė pateikti jos rezultatus arba paaiškinti, kodėl tokia ekspertizė nebuvo atlikta.
- 33 Per 2016 m. gruodžio 6 d. posėdį išklausti šalių paaiškinimai žodžiu ir atsakymai į Bendrojo Teismo pateiktus klausimus.
- 34 Ieškovė Bendrojo Teismo prašo:
- panaikinti ginčijamą sprendimą,
 - priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.
- 35 Komisija Bendrojo Teismo prašo:
- atmesti ieškinį kaip nepagrįstą,
 - priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

- 36 Grįsdama savo ieškinį ieškovė nurodo vienintelį ieškinio pagrindą, susijusį su BMK 239 straipsnio pažeidimu.

Dėl BMK 239 straipsnio 1 dalies antros įtraukos taikymo

- 37 Ieškovė tvirtina, kad Komisija padarė klaidą vertindama ypatingos situacijos sąlygas ir aplinkybes, kai nėra nei apgaulės, nei akivaizdaus aplaidumo požymių pagal įgyvendinimo reglamento 905 straipsnį, sietiną su BMK 239 straipsniu.
- 38 Komisija ginčija ieškovės argumentus.
- 39 Pirmiausia reikia priminti, kad įgyvendinimo reglamento 905 straipsnis, t. y. nuostata, kuri patikslina ir detalizuoja BMK 239 straipsnyje numatytą taisyklę, pagal kurią importo muitus gali būti atsisakoma išieškoti susidarius padėčiai, nulemtai aplinkybių, kuriomis suinteresuotojo asmens veiksmuose nematyti apgaulės arba akivaizdaus aplaidumo požymių, yra bendroji teisingumo išlyga, skirta, be kita ko, ypatingoms situacijoms, kurios pačios savaime nepriskirtinos nė vienam įgyvendinimo reglamento 900–904 straipsniuose numatytam atvejui (1999 m. vasario 25 d. Sprendimo *Trans-Ex-Import*, C-86/97, EU:C:1999:95, 18 punktas). Iš įgyvendinimo reglamento 905 straipsnio matyti, kad importo

muitų grąžinimui taikomos dvi kumuliacinės sąlygos: pirma, ypatingos situacijos buvimas ir, antra, suinteresuotojo asmens akivaizdaus aplaidumo ir apgaulės nebuvimas (2004 m. vasario 12 d. Sprendimo *Aslantrans / Komisija*, T-282/01, T-282/01, EU:T:2004:42, 53 punktas). Todėl pakanka neįvykdyti vienos sąlygos, kad būtų atsisakyta grąžinti importo muitus (1996 m. birželio 5 d. Sprendimo *Günzler Aluminium / Komisija*, T-75/95, EU:T:1996:74, 54 punktas ir 2004 m. vasario 12 d. Sprendimo *Aslantrans / Komisija*, T-282/01, EU:T:2004:42, 53 punktas).

- 40 Norėdama nustatyti, ar nagrinėjamu atveju yra ypatinga situacija ir nėra suinteresuotojo asmens akivaizdaus aplaidumo ir apgaulės, kaip tai suprantama pagal BMK 239 straipsnį, Komisija turi įvertinti visas svarbias faktines aplinkybes (žr. šiuo klausimu 1986 m. gegužės 15 d. Sprendimo *Oryzomyli Kavallas ir Oryzomyli Agiou Konstantinou / Komisija*, 160/84, EU:C:1986:205, 16 punktą).
- 41 Ši pareiga reiškia, kad tokiu atveju, kaip nagrinėjamas, kai grįsdamas savo prašymą grąžinti importo muitus ar atsisakyti juos išieškoti asmuo nurodo tam tikrus Latvijos ir Vokietijos muitinių ir Komisijos taikant asociacijos susitarimą padarytus pažeidimus, Komisija, nagrinėdama minėtą prašymą, turi įvertinti visas faktines aplinkybes, susijusias su ginčijamais sertifikatais, apie kurias ji sužinojo vykdydama tinkamo minėto susitarimo taikymo priežiūrą ir kontrolę (žr. šiuo klausimu 2008 m. liepos 25 d. Sprendimo *C.A.S. / Komisija*, C-204/07 P, EU:C:2008:446, 90 punktą).
- 42 Šią išvadą, be kita ko, patvirtina įgyvendinimo reglamento 904 straipsnio c punktas, kuriame numatyta, kad importo muitai negrąžinami ir neatsisakoma juos išieškoti, jeigu „vienintelė priežastis“, dėl kurios prašoma grąžinti muitus arba atsisakyti juos išieškoti, yra kad ir sąžiningas dokumentų, kurie, kaip vėliau nustatyta, buvo padirbti, suklastoti ar netinkami, kad būtų suteiktas lengvatinis muitų tarifų režimas, pateikimas prašant taikyti minėtą režimą. Kitaip tariant, dėl to, jog dokumentai buvo pateikti padirbti, suklastoti arba negaliojantys, savaime nesusiklosto ypatinga situacija, kaip ji suprantama pagal BMK 239 straipsnį (2008 m. liepos 25 d. Sprendimo *C.A.S. / Komisija*, C-204/07 P, EU:C:2008:446, 91 punktas).
- 43 Tačiau kitos grindžiant prašymą grąžinti importo muitus ar atsisakyti juos išieškoti nurodytos aplinkybės, kaip antai su trūkumais Komisijos vykdoma asociacijos susitarimo tinkamo taikymo kontrolė, gali sudaryti tokią ypatingą situaciją (žr. šiuo klausimu 2008 m. liepos 25 d. Sprendimo *C.A.S. / Komisija*, C-204/07 P, EU:C:2008:446, 92 punktą).
- 44 Taigi, nors Komisija turi diskreciją taikyti BMK 239 straipsnį, ji negali nepaisyti savo pareigos nustatyti pusiausvyrą tarp, pirma, Sąjungos intereso užtikrinti visišką Sąjungos ar Sąjungą saistančių muitų teisės aktų nuostatų laikymąsi ir, antra, sąžiningo importuotojo intereso nepatirti žalos, viršijančios įprastą komercinę riziką (2008 m. liepos 25 d. Sprendimo *C.A.S. / Komisija*, C-204/07 P, EU:C:2008:446, 93 punktas).
- 45 Šia pusiausvyra grindžiama BMK 239 straipsnio, kuris yra bendroji teisingumo išlyga, sistema. Todėl nagrinėdama prašymą grąžinti importo muitus ar atsisakyti juos išieškoti Komisija negali apsiriboti importuotojo ir eksportuotojo elgesio ir veiksmų įvertinimu. Ji taip pat privalo atsižvelgti, be kita ko, į savo pačios elgesio, vykdamas jai patikėtas priežiūros ir kontrolės pareigas, poveikį konkrečiomis bylos aplinkybėmis (2008 m. liepos 25 d. Sprendimo *C.A.S. / Komisija*, C-204/07 P, EU:C:2008:446, 94 punktas).
- 46 Kadangi BMK 239 straipsnyje nurodytos sąlygos yra kumuliacinės, reikia pirmiausia išnagrinėti pirmąją sąlygą dėl ypatingos situacijos, o tada, jei reikės, – antrąją sąlygą dėl apgaulės ar akivaizdaus aplaidumo nebuvimo.

Dėl sąlygos, susijusios su ypatinga situacija

- 47 Ieškovė vienintelio ieškinio pagrindo pirmą dalį dėl sąlygos, susijusios su ypatingos situacijos buvimu, pažeidimo suskirstė į kelis kaltinimus. Vis dėlto Bendrasis Teismas mano, kad šiuos kaltinimus reikia vertinti kartu.
- 48 Pirmiausia reikia priminti, kad buvo nuspręsta, jog norint įvertinti, ar trečiosios valstybės valdžios institucijos ir Komisija padarė pažeidimų, dėl kurių gali susidaryti ypatinga situacija, kaip ji suprantama pagal BMK 239 straipsnį, reikia kiekvienu konkrečiu atveju išnagrinėti realų šių valdžios institucijų ir Komisijos pareigų, atitinkamai nustatytų taikomuose teisės aktuose, pobūdį (žr. šiuo klausimu 2002 m. liepos 11 d. Sprendimo *Hyper / Komisija*, T-205/99, EU:T:2002:189, 117 punktą).
- 49 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad ieškovės argumentai, nurodyti grindžiant vienintelio ieškinio pagrindo pirmą dalį, iš esmės pagrįsti tvirtinimu, kad Latvijos muitinė iš tikrųjų išdavė ginčijamus sertifikatus. Įvairūs ieškovės nurodyti Latvijos muitinės pažeidimai, jos nuomone, rodo jos tvirtinimo pagrįstumą. Ieškovė tvirtina, kad ypatinga situacija, kurioje ji yra, išplaukia iš bylos aplinkybių, konkrečiai dėl jos nurodomų Latvijos muitinės veiksmų.
- 50 Ieškovė taip pat kaltina Vokietijos muitinę nesilaikius pareigų, išplaukiančių iš asociacijos susitarimo papildomų protokolų ir 1997 m. kovo 13 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 515/97 dėl valstybių narių administracinių institucijų tarpusavio pagalbos ir dėl pastarųjų bei Komisijos bendradarbiavimo, siekiant užtikrinti teisingą muitinės ir žemės ūkio teisės aktų taikymą (OL L 82, 1997, p. 1). Konkrečiai kalbėdama apie 2003 m. balandžio 7 d. ir gegužės 7 d. laiškų turinį ir Vokietijos muitinės tyrimų įstaigos ataskaitas ji kaltina Vokietijos muitinę, kad ši per lengvai pripažino ginčijamus sertifikatus „padirbtais“. Ji mano, kad Vokietijos muitinė neišsiaiškino faktinių aplinkybių – nei tiesiogiai teiravosi Latvijos muitinės, nei per OLAF.
- 51 Atsižvelgdama į šias aplinkybes ieškovė tvirtina, kad Komisija padarė akivaizdžią vertinimo klaidą, kai nusprendė, jog šiuo atveju nėra ypatingos situacijos. Ieškovė taip pat tvirtina, kad Komisija nesilaikė priežiūros pareigos pagal asociacijos susitarimą ir kad pagal šio susitarimo tam tikras nuostatas ji turėjo užtikrinti, kad būtų išsiaiškintos bylos aplinkybės.
- 52 Ieškovė, be kita ko, pateikia toliau išdėstomus įrodymus ir argumentus.
- 53 Pirmą, ieškovė tvirtina, kad ant ginčijamų sertifikatų esantys antspaudai „akivaizdžiai sutampa“ su Latvijos muitinės naudojamais antspaudais. Be to, prekių judėjimo sertifikatų, pateiktų importuojant į Daniją, ekspertizė įrodo, jog tikėtina, kad ant jų esantys antspaudai ir parašai yra tikri.
- 54 Antra, ieškovė iš esmės tvirtina, kad atliekant *a posteriori* patikrinimą Latvijos muitinės atsiųsti atsakymai turėjo trūkumų ir buvo neaiškūs. Šiuo klausimu ieškovė nurodo, jog tai, kad Latvijos muitinė nurodė, jog ginčijami sertifikatai yra „negaliojantys“, įrodo, kad minėta muitinė prisidėjo prie šių sertifikatų išdavimo. Ieškovės nuomone, neįmanoma, kad Latvijos muitinė pripažintų ginčijamų sertifikatų galiojimą tuo pat metu teigdama, kad minėtų sertifikatų nėra jos registruose. Be to, net jei ginčijamų sertifikatų nėra Latvijos muitinės registruose, tai neįrodo, kad jie yra padirbti. Iš tikrųjų, ieškovės nuomone, Latvijos muitinė neprivalėjo turėti registru. Be to, ieškovė mano, kad šie registrai nebuvo apibrėžti Latvijos muitinės pateiktuose atsakymuose.
- 55 Trečia, tai, kad Latvijos muitinės atsakymus pasirašė Latvijos muitinės direktoriaus pavaduotojas R., kuris vėliau buvo nuteistas už atliekant savo funkcijas padarytas veikas, leidžia abejoti šių atsakymų patikimumu. Šiuo klausimu ieškovė nurodo straipsnius spaudoje, pagal kuriuos R. ir kitas aukštas pareigas Latvijos muitinėje einantis pareigūnas buvo nuteisti už neteisėtą veiką atliekant savo funkcijas.
- 56 Ieškovė taip pat pažymi, kad aptariamam laikotarpiu Latvijos muitinėje buvo įsigalėjusi korupcija. Šiuo klausimu ji nurodo kelias Komisijos ataskaitas dėl korupcijos Latvijoje (toliau – Komisijos ataskaitos).

- 57 Ketvirta, ieškovė tvirtina, kad jau nebeįmanoma išsiaiškinti faktinių aplinkybių. Ji tvirtina, kad Latvijos muitinė neatsakė į OLAF prašymus pateikti dokumentus arba tai padarė pavėluotai, ir tai matyti iš jų pasikeitimo laiškais. Ieškovės nuomone, Latvijos muitinė sąmoningai sunaikino antspaudus, kad sunaikintų prisidėjimo išduodant ginčijamus sertifikatus įrodymus.
- 58 Be to, anot ieškovės, aplinkybė, kad Latvijos muitinė arba Latvijos prokuratūra nesiėmė veiksmų, jog išnagrinėtų situaciją, įrodo, kad Latvijos muitinė prisidėjo prie ginčijamų sertifikatų išdavimo.
- 59 Komisija ginčija ieškovės argumentus. Ji iš esmės teigia, kad ieškovės pateikta informacija neįrodo, jog Latvijos muitinė prisidėjo prie ginčijamų sertifikatų išdavimo. Be to, ji mano įvykdžiusi savo pareigas prižiūrėti ir kontroliuoti tinkamą asociacijos susitarimo taikymą. Ji tvirtina, kad, priešingai, nei nurodo ieškovė, asociacijos susitarimas jai neleidžia imtis veiksmų prieš Latvijos muitinę, nustatant patikimų muitininkų atliekamą priežiūrą ar centralizuotą kilmės sertifikatų išdavimo sistemą ir organizuojant specialius vizitus, kad būtų užtikrintas tinkamas asociacijos susitarimo taikymas.
- 60 Komisija neginčija, kad ant ginčijamų sertifikatų esantys antspaudai „sutapo“ su Latvijos muitinės naudojamais antspaudais. Tačiau Komisija pažymi, kad ekspertizė, atlikta dėl antspaudų ir parašų, esančių ant sertifikatų, pateiktų importuojant į Daniją, kuri nebuvo atlikta dėl ginčijamų sertifikatų, nedavė galutinių išvadų, joje tik buvo pažymėta, kad antspaudai ir parašai tikriausiai tikri. Antspaudų panašumai ir ekspertizės rezultatai neleidžia daryti galutinės išvados dėl ginčijamų sertifikatų autentiškumo ir tikrumo.
- 61 Dėl Latvijos muitinės atliekant *a posteriori* patikrinimą pateiktų atsakymų Komisija mano, kad jie buvo aiškūs ir nedviprasmiški.
- 62 Dėl Latvijos muitinės direktoriaus pavaduotojo R. nuteisimo Komisija pažymi, kad tai nesusiję su ginčijamų sertifikatų išdavimu. Taigi ši aplinkybė neleidžia daryti išvados, kad Latvijos muitinė išdavė ginčijamus sertifikatus ar prisidėjo prie jų išdavimo. Be to, Komisija pažymi, kad vėliau atsiųsti ir kito muitinės pareigūno pasirašyti Latvijos muitinės atsakymai (žr. šio sprendimo 16 punktą) patvirtino R. laiškus.
- 63 Dėl Komisijos ataskaitų dėl korupcijos Latvijos muitinėje Komisija mano, kad tokia situacija neleidžia daryti prielaidos, jog ginčijamus sertifikatus išdavė Latvijos muitinė. Be to, korupcija, apie kurią kalbama minėtose ataskaitose, neturi jokio ryšio su lengvatiniu muitų tarifų režimu.
- 64 Galiausiai Komisija tvirtina, kad, priešingai, nei nurodo ieškovė, Latvijos muitinė bendradarbiavo su OLAF ir Vokietijos muitine. Iš tikrųjų ji per *a posteriori* patikrinimą ir OLAF atliekant tyrimą Latvijoje atsakė į Vokietijos muitinės ir Komisijos prašymus. Ieškovės nurodyti laišakai patvirtina, kad Latvijos muitinė atsakė į pateiktus klausimus per nustatytą terminą. Komisija tvirtina, kad nors Latvijos muitinė paaiškino negalinti pateikti tikrų antspaudų pavyzdžių, tai nereiškia, jog taip jos tyčia siekė nuslėpti neteisėtą elgesį.
- 65 Atsižvelgdama į šiuos vertinimus, Komisija iš esmės tvirtina, kad Latvijos muitinė laikėsi asociacijos susitarimo ir kad OLAF ir Vokietijos muitinei laiku pateikė tinkamus atsakymus. Todėl Komisija neturėjo priežasčių pradėti išsamesnius tyrimus dėl ginčijamų sertifikatų. Ji taip pat tvirtina laikiusis savo pareigos prižiūrėti tinkamą asociacijos susitarimo taikymą ir primena, kad taisyklės dėl prekių kilmės grindžiamos importuojančių valstybių narių ir eksportuojančios valstybės tarpusavio pasitikėjimu.
- 66 Be to, Komisija tvirtina, kad Vokietijos muitinė taip pat laikėsi savo pareigų. Iš tikrųjų ji buvo saistoma Latvijos muitinės atsakymų, pateiktų atliekant *a posteriori* patikrinimą. Iš vieno Vokietijos muitinės laiško, išsiųsto atsakant į ieškovės prašymą, matyti, kad ji paaiškino faktines aplinkybes.

- 67 Reikia priminti, kad Komisija, kaip sutarties ir remiantis ja sudarytų susitarimų sergėtoja, turi užtikrinti tinkamą trečiosios valstybės išsipareigojimą, priimtų pagal susitarimą, sudarytą su Sąjunga, vykdymą, naudodama priemones, numatytas tame susitarime arba pagal jį priimtuose sprendimuose (žr. šiuo klausimu 2008 m. liepos 25 d. Sprendimo *C.A.S. / Komisija*, C-204/07 P, EU:C:2008:446, 95 punktą).
- 68 Ši pareiga taip pat išplaukia iš asociacijos susitarimo ir prie jo pridėtų protokolų. Asociacijos susitarimo 110 straipsnyje nurodyta, kad Asociacijos taryba, sudaryta iš Komisijos, Europos Sąjungos Tarybos narių ir Latvijos vyriausybės paskirtų narių, prižiūri šio susitarimo taikymą. Iš asociacijos susitarimo 113 straipsnio matyti, kad kiekviena šalis gali perduoti Asociacijos tarybai spręsti visus ginčus, susijusius su šio susitarimo taikymu ar aiškinimu. Be to, asociacijos susitarimo protokolo Nr. 5 dėl administracinių institucijų tarpusavio pagalbos muitinės reikalų srityje 14 straipsnyje „Taikymas“ nustatyta:
- „Įgyvendinti šį protokolą pavedama Latvijos centrinei muitinei ir Europos Komisijos kompetentingoms tarnyboms <...> bei Europos Sąjungos valstybių narių muitinėms. Jos priima sprendimus dėl protokolo taikymui būtinų praktinių priemonių ir susitarimų, atsižvelgdamos į taisykles, galiojančias duomenų apsaugos srityje. Asociacijos tarybai jos gali rekomenduoti šio protokolo pakeitimus.“
- 69 Taip pat reikia pažymėti, kad vykdydama tinkamo asociacijos susitarimo taikymo priežiūrą ir kontrolę Komisija turi tam tikrus įgaliojimus.
- 70 Komisija, remdamasi asociacijos susitarimo protokolo Nr. 5 3 straipsnio 1 dalimi, gali prašyti Latvijos muitinės pateikti visą informaciją, kuri leistų jai įsitikinti, kad muitinės teisės aktai taikomi tinkamai (žr. pagal analogiją 2008 m. liepos 25 d. Sprendimo *C.A.S. / Komisija*, C-204/07 P, EU:C:2008:446, 100 punktą).
- 71 Pagal asociacijos susitarimo protokolo Nr. 5 3 straipsnio 3 dalies a punktą Komisija taip pat gali paprašyti Latvijos muitinės imtis reikiamų priemonių, kad būtų prižiūrimi fiziniai ar juridiniai asmenys, dėl kurių galima pagrįstai manyti, jog jie pažeidžia arba jau pažeidė muitinės teisės aktus (žr. pagal analogiją 2008 m. liepos 25 d. Sprendimo *C.A.S. / Komisija*, C-204/07 P, EU:C:2008:446, 101 punktą).
- 72 Be to, pagal asociacijos susitarimo protokolo Nr. 5 7 straipsnio 3 ir 4 dalis įgalioti Komisijos pareigūnai atitinkamuose Latvijos muitinės padaliniuose jų sutikimu ir jų numatytais sąlygomis gali rinkti informaciją apie muitinės teisės aktų neatitinkančias operacijas ir dalyvauti Latvijos teritorijoje atliekamuose tyrimuose (žr. pagal analogiją 2008 m. liepos 25 d. Sprendimo *C.A.S. / Komisija*, C-204/07 P, EU:C:2008:446, 102 punktą).
- 73 Be to, tas pats pasakytina ir apie asociacijos susitarimo protokolo Nr. 3, iš dalies pakeisto 1998 m. gruodžio 2 d. Asociacijos tarp Europos Bendrijų ir jų valstybių narių, vienos susitarimo šalies, ir Latvijos Respublikos, kitos susitarimo šalies, tarybos sprendimu Nr. 4/98, dėl asociacijos susitarimo protokolo Nr. 3, įtraukto į mišrios komisijos sprendimą Nr. 1/97, priimtą pagal susitarimą dėl prekybos ir su prekyba susijusių klausimų tarp, pirma, Europos bendrijos, Europos atominės energijos bendrijos bei Europos anglių ir plieno bendrijos ir, antra, Latvijos Respublikos liberalizavimo, pakeitimo iš dalies (OL L 6,1999, p. 10, toliau – Sprendimas Nr. 4/98) 31 straipsnio 2 dalį, pagal kurią „užtikrinamos tinkamą šio protokolo taikymą, [Sąjunga] ir Latvija viena kitai teikia pagalbą įgaliodamos kompetentingas muitinės institucijas tikrinti EUR.1 sertifikatų arba sąskaitų faktūrų deklaracijų tikrumą ir šiuose dokumentuose pateiktos informacijos teisingumą“ (žr. pagal analogiją 2008 m. liepos 25 d. Sprendimo *C.A.S. / Komisija*, C-204/07 P, EU:C:2008:446, 103 punktą).
- 74 Iš to matyti, kad Komisija turi naudotis savo įgaliojimais, išplaukiančiais iš asociacijos susitarimo ir jo įgyvendinimui priimtų sprendimų ir protokolų, kad užtikrintų tinkamą minėto susitarimo taikymą ir šio taikymo kontrolę (žr. pagal analogiją 2008 m. liepos 25 d. Sprendimo *C.A.S. / Komisija*, C-204/07 P, EU:C:2008:446, 104 punktą).

- 75 Toks naudojimas savo įgaliojimais būtinas šiuo atveju, kai yra duomenų apie galimą Latvijos muitinės prisidėjimą prie ginčijamų sertifikatų išdavimo, t. y.:
- ginčijamų sertifikatų *a posteriori* patikrinimas buvo pradėtas dėl OLAF atliekamo lininio audinio importo į Daniją tyrimo,
 - OLAF ataskaita patvirtino labai trumpą lininio audeklo tranzitą Latvijos muitinės sandėlyje, siekiant nuslėpti nagrinėjamų prekių kilmę,
 - sertifikatų, naudotų importuojant į Daniją, antspaudų ir parašų ekspertizė po OLAF ataskaitos įrodo, kad antspaudai ir parašai greičiausiai tikri,
 - ant ginčijamų sertifikatų esantys antspaudai labai panašūs į Latvijos muitinės antspaudus,
 - Latvijos muitinės direktoriaus pavaduotojas R., pasirašęs ginčijamus sertifikatus ir laiškus, atsiųstus atliekant *a posteriori* patikrinimą, buvo nuteistas už neteisėtą veiklą atliekant savo funkcijas,
 - Latvijos muitinė negalėjo pateikti atitinkamų muitinės padalinių, t. y. Jelgavos ir Bauskės muitinės padalinių, naudotų originalių antspaudų,
 - Komisijos ataskaitose kalbama apie korupciją, be kita ko, Latvijos muitinėje,
 - Latvijos kilmės lino pluošto importas išaugo ir viršijo šios šalies gamybos pajėgumus.
- 76 Iš tikrųjų, atsižvelgiant į šią informaciją, Latvijos muitinės atsakymai yra nepakankami norint nustatyti, ar ginčijami sertifikatai nebuvo padirbti. Iš tiesų, kaip nurodo Komisija, ieškovės nurodyta informacija neleidžia daryti išvados, kad Latvijos muitinė prisidėjo prie ginčijamų sertifikatų išdavimo. Tačiau atsižvelgiant į visą šio sprendimo 75 punkte nurodytą informaciją reikia konstatuoti, kad Komisija turėjo pasinaudoti savo įgaliojimais, leidžiančiais užtikrinti tinkamą asociacijos susitarimo taikymą ir atlikti išsamesnį patikrinimą, nei buvo atliktas šiuo atveju.
- 77 Taigi Komisija turėjo paprašyti patikslinimų apie Latvijos muitinės atliktus tyrimus, kad išsiaiškintų faktines šios bylos aplinkybes.
- 78 Pirma, Komisija turėjo išsiaiškinti, kokius dokumentus atitinka ant ginčijamų sertifikatų nurodyti numeriai, ar ant ginčijamų sertifikatų esantys parašai yra Latvijos muitinėje dirbančių asmenų parašai, o jei taip, ar šie asmenys iš tikrųjų pasirašė ginčijamus sertifikatus.
- 79 Antra, iš OLAF ir Latvijos muitinės laiškų matyti, kad pastaroji negalėjo pateikti tikrų su ginčijamais sertifikatais susijusių antspaudų, nes juos buvo sunaikinusi.
- 80 Vis dėlto, net jei Latvijos muitinė neprivalėjo jų saugoti, svarbu pažymėti, kad muitinės įstaigų naudojamų antspaudų ir parašų pavyzdžių pateikimas sudaro sąlygas veiksmingai prižiūrėti, ar laikomasi lengvatinius muitų tarifus reglamentuojančių muitinės normų (šiuo klausimu žr. 2008 m. liepos 25 d. Sprendimo *C.A.S. / Komisija*, C-204/07 P, EU:C:2008:446, 117 punktą).
- 81 Komisijai tenkanti pareiga prižiūrėti, kad asociacijos susitarimas būtų tinkamai taikomas, reikalauja, kad ji, tarpininkaujama valstybių narių muitinių, bet kuriuo momentu turėtų visą medžiagą, kuri jai leistų atlikti veiksmingą kontrolę, o antspaudų ir parašų pavyzdžiai neabejotinai ir yra tokia medžiaga (šiuo klausimu žr. 2008 m. liepos 25 d. Sprendimo *C.A.S. / Komisija*, C-204/07 P, EU:C:2008:446, 118 punktą).
- 82 Tačiau nagrinėjamu atveju Komisija negavo atliekant *a posteriori* patikrinimą prašytų antspaudų pavyzdžių ir nei prašė ant ginčijamų sertifikatų esančių parašų, nei juos tikrino.

- 83 Trečia, reikia pažymėti, kad iš bylos medžiagos nematyti, ar Latvijos muitinė tikrino eksportuotojus. Šiuo klausimu reikia priminti, kad iš asociacijos susitarimo protokolo Nr. 3, iš dalies pakeisto Sprendimu Nr. 4/98, 32 straipsnio 3 dalies matyti, kad eksporto šalies muitinė „turi teisę pareikalauti bet kokių įrodymų ir atlikti bet koki eksportuotojo apskaitos patikrinimą ar bet koki kitą, jos manymu, būtiną patikrinimą“. Todėl Komisija, ypač dėl to, kad nebuvo galima iširti antspaudų ir parašų pavyzdžių, turėjo klausti Latvijos muitinės, ar toks patikrinimas buvo atliktas, o jei ne, tai kodėl.
- 84 Iš tikrųjų asociacijos susitarimo protokolo Nr. 3, susijusio su sąvokos „produktų kilmė“ apibrėžtimi ir administracinio bendradarbiavimo metodais, 32 straipsnio 3 dalyje detalai nenurodyta eksporto valstybei, kaip ji turi atlikti judėjimo sertifikatų *a posteriori* patikrinimą. Vis dėlto ši nuostata leidžia manyti, jog, atsižvelgdama į finansines pasekmes importuotojui ir į šios bylos aplinkybes, Komisija turėjo užtikrinti, kad būtų atliktas patikimas ir kruopštus patikrinimas, juo labiau kad OLAF ataskaitos 4 punkte „Išvados“ nurodyta:
- „Ši byla dar kartą parodo, kad sudėtingų sukčiavimo schemų atveju naudingiau ir veiksmingiau ne pasitikėti tik taikytinomis administracinėmis procedūromis (kaip šiuo atveju *a posteriori* patikrinimo procedūra), bet bandyti išsiaiškinti visus bylos aspektus vietoje ir glaudžiai bendradarbiaujant su atitinkamos trečiosios valstybės kompetentingomis institucijomis. Toks elgesys lemia, be kita ko, tai, kad skirtingos šalys išsiaiškina tinkamiausią elgesį atliekant tokius patikrinimus ir žino informaciją ir dokumentus, būtinus išsiaiškinti ir iširti pažeidimus Bendrijoje, kad būtų geriau įvertinti valstybių narių poreikiai panašiais atvejais ir jos galėtų toliau tęsti savo tyrimą.“
- 85 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad Komisija nesilaikė savo pareigų prižiūrėti ir kontroliuoti tinkamą asociacijos susitarimo taikymą. Iš tikrųjų, jei Komisija būtų pasinaudojusi savo įgaliojimais užtikrinti tinkamą asociacijos susitarimo taikymą, būtų tiksliau nustatę, ar ginčijami sertifikatai buvo tikri, ar padirbti.
- 86 Iš tiesų, kaip jau yra nusprendęs Teisingumo Teismas, administracinio bendradarbiavimo sistema, sukurta protokolu, kuriuo Sąjungos ir trečiųjų valstybių sudaryto susitarimo priede nustatomos produktų kilmės taisyklės, grindžiama abipusiu importuojančių valstybių narių ir eksportuojančios valstybės institucijų pasitikėjimu (žr. 2011 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *Afasia Knits Deutschland*, C-409/10, EU:C:2011:843, 28 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 87 Vis dėlto, kaip matyti iš šios bylos aplinkybių (žr. šio sprendimo 75 punktą), Komisija, nepaisydama Latvijos muitinės atsakymų atliekant *a posteriori* patikrinimą, turėjo pasinaudoti savo įgaliojimais užtikrinti tinkamą asociacijos susitarimo taikymą. Iš tikrųjų Komisija turėjo informacijos, keliančios svarbių klausimų dėl ginčijamų sertifikatų kilmės.
- 88 Be atsakymų į šiuos klausimus Komisija negalėjo pagrįstai nuspręsti dėl situacijos nagrinėjamu atveju. Latvijos muitinės per *a posteriori* patikrinimą pateikti atsakymai buvo tik trumpi teiginiai, neleidžiantys Komisijai padaryti išvadų dėl Latvijos muitinės pareigūnų prisidėjimo prie ginčijamų sertifikatų išdavimo. Tai taip pat taikytina ir Latvijos muitinės ieškovei nusiųsto atsakymo patvirtinimui (žr. šio sprendimo 16 punktą), nes, kaip matyti iš bylos medžiagos, tai nebuvo tikro Latvijos muitinės pradėto bylos peržiūrėjimo dėl ginčijamų sertifikatų rezultatas. Iš tikrųjų, iš minėto atsakymo matyti, kad minėta byla jau buvo persiūsta OLAF.
- 89 Šiuo klausimu reikia, be kita ko, priminti, kad Komisija galėjo atlikti ant ginčijamų sertifikatų esančių antspaudų ir parašų ekspertizę, o prireikus prašyti patikslinti, kaip buvo atliekamas *a posteriori* patikrinimas, kad nustatytų, ar ji turi pakankamai informacijos, kad galėtų nuspręsti dėl nagrinėjamos situacijos, ar vis dėlto reikia išplėsti tyrimą.
- 90 Taigi Komisija nepagrįstai ginčijamo sprendimo 37 konstatuojamojoje dalyje nusprendė, kad turi pakankamai informacijos įvertinti situaciją.

- 91 Taip pat nepagrįstai Komisija ginčijamo sprendimo 38 konstatuojamojoje dalyje konstatavo, kad ji „laikėsi visų bendrų jai pagal asociacijos susitarimą tenkančių priežiūros pareigų, atlikdama metinius patikrinimus, kurių išvados buvo paskelbtos [Komisijos] ataskaitose“. Iš tikrųjų ji turėjo šioje byloje imtis konkrečių priemonių.
- 92 Šiuo klausimu reikia atmesti Komisijos argumentus, kad ginčijamų sertifikatų tyrimą atliko Vokietijos muitinė ir kad ši nesikreipė į OLAF. Iš tikrųjų, iš bylos medžiagos matyti, kad Komisijai buvo pranešta apie Vokietijos muitinės atliekamą tyrimą, todėl ji galėjo paprašyti atlikti papildomus tyrimus arba pati atlikti tokius tyrimus, kad įsitikintų, jog byloje turi pakankamai informacijos, leidžiančios įvertinti ieškovės ypatingą situaciją pagal BMK 239 straipsnį.
- 93 Bet kokių atveju tai, kad tyrimą atlikusi nacionalinė muitinė nesiėmė tam tikrų tyrimo priemonių, nereiškia, kad nesiėmusi tokių priemonių Komisija galėjo nuspręsti, jog ieškovė nebuvo ypatingoje situacijoje, kaip tai suprantama pagal BMK 239 straipsnį.
- 94 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad vienintelio ieškinio pagrindo pirmą dalį, susijusią su sąlygos dėl ypatingos situacijos buvimo pažeidimu, reikia pripažinti pagrįsta.
- 95 Kadangi BMK 239 straipsnyje nurodytos sąlygos yra kumuliacinės, reikia išnagrinėti antrą sąlygą dėl ieškovės apgaulės ir akivaizdaus aplaidumo nebuvimo.

Dėl sąlygos, susijusios su importuotojo apgaulės ir akivaizdaus aplaidumo nebuvimu

- 96 Ieškovė tvirtina, kad sutartis su Latvijos eksportuotojais sudarė remdamasi nusistovėjusia komercine praktika ir kad sudariusi sutartis pradėjo ginčijamą importą. Ji pažymi, kad akivaizdaus aplaidumo įrodinėjimo našta tenka Komisijai.
- 97 Ieškovė taip pat tvirtina, kad neturėjo jokios importo iš šalies, kuriai taikomas lengvatinis muitų tarifų režimas, patirties. Vis dėlto ji pažymi niekada netvirtinusi, kad asociacijos susitarimo, jo protokolų ir priedų nuostatos buvo sudėtingos ir jai nesuprantamos. Ji nurodo neturėjusi jokios teisės vertinti, kaip kompetentinga Latvijos muitinė taiko konkrečiai asociacijos susitarimą savo kasdieninėje veikloje. Be to, ji nežinojo, kiek Komisija, vykdydama savo pareigas, kontroliuoja tinkamą asociacijos susitarimo taikymą Latvijoje. Ieškovė tvirtina, kad ji nežinojo apie kompetentingų institucijų neveikimą ir didelius pažeidimus, kurie buvo konstatuoti vėliau, ir neturėjo jiems įtakos ir kad sprendimas dėl muitų ją nustebino.
- 98 Ieškovė mano buvusi pakankamai rūpestinga. Ji tvirtina neturėjusi jokių abejonių dėl eksporto iš Latvijos, atlikto taikant lengvatinio muitų tarifo režimą, teisėtumo, todėl baudžiamojo pobūdžio kaltinimai jos dviem vadovams dėl dokumentų klastojimo ir mokesčių slėpimo buvo atmesti kaip nepagrįsti. Ieškovė, be kita ko, dublike tvirtina, kad rašte, susijusiame su importuotu lininiu audeklu, dėl kurio buvo suteikti ginčijami sertifikatai, esanti nuoroda „kilmės šalis: Rusija“ („origin of Russia“) neįrodo jos akivaizdaus aplaidumo. Iš tikrųjų Komisija šią nuorodą paminėjo ištraukusi ją iš konteksto. Nagrinėjamų prekių pristatymo dokumentai neleidžia abejoti, kad jos yra Latvijos kilmės. Rašte esanti nuoroda „kilmės šalis: Rusija“ yra ieškovės darbuotojo padaryta klaida. Be to, ieškovė mano, kad ši nuoroda yra įprastas būdas prekyboje apibrėžti konkrečią lininio audinio kokybę.
- 99 Komisija tvirtina, jog ieškovė žinojo, kad jos importuojamas lininis audinys yra Rusijos, o ne Latvijos kilmės. Tai matyti iš 2009 m. balandžio 30 d. *Landgericht München* (Miuncheno apygardos teismas) nutarties baudžiamojoje byloje prieš ieškovės vykdomąjį direktorių. Taigi gali būti pripažinta, jog ieškovė elgėsi akivaizdžiai aplaidžiai. Komisija negalėjo nuspręsti dėl ieškovės pateiktų nuorodos „kilmės šalis: Rusija“ paaiškinimų pagrįstumo. Bet kokių atveju Komisija mano, kad ieškovė nebuvo

pakankamai rūpestinga, nes buvo požymių, leidusių jai įtarti, kad nagrinėjamos prekės nebuvo Latvijos kilmės ir kad vis dėlto ji nepatikrino prekių kilmės ir toliau tęsė jų importą, reikalaujama atleisti jas nuo muitų pagal lengvatinių muitų tarifų režimą.

- 100 Bendrajam Teismui reikia priminti, kad muitinei nusprendus, jog ūkio subjekto veiksmuose nenustatyta apgaulės ar akivaizdaus aplaidumo požymių, Komisija, ketindama nukrypti nuo nacionalinės valdžios institucijų pozicijos, privalo įrodyti, remdamasi reikšmingomis faktinėmis aplinkybėmis, kad egzistuoja akivaizdus šio subjekto aplaidumas (žr. 2013 m. kovo 19 d. Sprendimo *Firma Van Parys / Komisija*, T-324/10, EU:T:2013:136, 86 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją). Nagrinėjamu atveju Vokietijos muitinė atmetė ieškovės prašymą atsisakyti išieškoti importo muitus remdamasi tik ypatingos situacijos sąlyga. Šis sprendimas vėliau buvo apeliacine tvarka apskūstas *Finanzgericht München* (Miuncheno finansų teismas), šis nusprendė, kad ieškovė buvo pakankamai rūpestinga (žr. šio sprendimo 20 punktą). Todėl pagal minėtą jurisprudenciją įrodinėjimo našta tenka Komisijai.
- 101 Vertindama sąlygas, numatytas BMK 239 straipsnyje, skaitomame kartu su įgyvendinimo reglamento 905 straipsnio 3 dalimi, kaip tai buvo nurodyta šio sprendimo 40 punkte, Komisija turi išnagrinėti visas reikšmingas aplinkybes, įskaitant susijusias su atitinkamo ūkio subjekto elgesiu, pirmiausia jo profesine patirtimi, sąžiningumu ir rūpestingumu.
- 102 Šiuo klausimu reikia priminti suformuotą jurisprudenciją, pagal kurią siekiant nustatyti, ar yra akivaizdaus aplaidumo, kaip jis suprantamas pagal BMK 239 straipsnį, požymių, reikia visų pirma atsižvelgti į nuostatų, dėl kurių nevykdymo atsiranda skola muitinei, sudėtingumą ir į ūkio subjekto profesinę patirtį bei rūpestingumą (žr. 2005 m. rugsėjo 27 d. Sprendimo *Common Market Fertilizers / Komisija*, T-134/03 ir T-135/03, EU:T:2005:339, 135 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 103 Atsižvelgiant į šiuos principus reikia išnagrinėti aplinkybes, į kurias Komisija atsižvelgė vertindama BMK 239 straipsnyje nustatytos antrosios sąlygos buvimą.
- 104 Komisijos nuomone, iš ginčijamo sprendimo matyti, kad ieškovė nebuvo rūpestinga, nes ji importavo nagrinėjamas prekes, nors turėjo žinoti, jog jos nėra Latvijos kilmės. Ginčijamame sprendime taip pat minimas ekspertų grupės susitikimas, vykęs 2014 m. gegužės 8 d. BMK komiteto Skolos muitinei ir garantijų skyriuje, kaip numatyta įgyvendinimo reglamento 907 straipsnyje, per kurį buvo aptariamas ieškovės atvejis (toliau – ekspertų grupės susitikimas). Ginčijamame sprendime nurodyta, kad Latvija patvirtino neišdavusi ginčijamų sertifikatų ir kad yra „patikimų“ įrodymų, patvirtinančių, jog prekės nėra Latvijos kilmės. Šiuo klausimu Latvijos muitinė per ekspertų grupės susitikimą nurodė, kad lininio audinio vežimas buvo atliekamas keliais etapais, siekiant nuslėpti tikrą prekių kilmę ir pasinaudoti Latvijoje išduotais vežimo dokumentais, taip apgaule pagrindžiant, kad prekės yra Latvijos kilmės.
- 105 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia konstatuoti, kad Komisija neatliko jokios ieškovės elgesio analizės. Iš tikrųjų ginčijamame sprendime neįrodyta, kad ieškovė turėjo žinoti, jog jos importuojamos prekės nebuvo Latvijos kilmės. Šis klausimas, be kita ko, yra esminis šioje byloje, nes ieškovė nurodo, kad ji nežinojo, jog nagrinėjamos prekės nėra Latvijos kilmės. Tai, kad ieškovė siekė pasinaudoti lengvatiniu muitų tarifų režimu, neįrodo jos akivaizdaus aplaidumo.
- 106 Be to, Latvijos muitinės pareiškimas per ekspertų grupės susitikimą taip pat neįrodo ieškovės akivaizdaus aplaidumo. Iš tikrųjų reikia pažymėti, kad minėtas susitikimas vyko 2014 m. gegužės 8 d., t. y. nuo aptariamo laikotarpio praėjus daugiau nei 12 metų, o tai leidžia abejoti, ar importo sąlygos aptariamam laikotarpiui ir konkrečiai ieškovės importas šioje byloje buvo tinkamai išnagrinėti.

- 107 Be to, tai, kad nagrinėjamos prekės buvo gabenamos tranzitu per muitinės sandėlius Latvijoje, kaip per ekspertų grupės susitikimą nurodė Latvijos muitinė, nėra reikšminga aplinkybė, nes tai buvo atskleista tik OLAF ataskaitoje, t. y. jau pasibaigus aptariamam laikotarpiui. Net jei ši aplinkybė būtų įrodyta, tai tik įrodo pažeidimus, kurie gali būti priskirti tiek Latvijos muitinei, tiek ieškovei ar kitiems susijusiems ūkio subjektams.
- 108 Be to, Komisija nepateikė jokių įrodymų, kurie leistų patvirtinti ar patikrinti Latvijos muitinės pareiškimą per ekspertų grupės susitikimą. Taip pat reikia pažymėti, kad identiškas pareiškimas išdėstytas 2014 m. kovo 14 d. rašte, kuriame Komisija pranešė ieškovei apie savo ketinimą priimti jai nepalankų sprendimą (žr. šio sprendimo 22 punktą). Vis dėlto šiame rašte Komisija kaip šaltinį nurodė ne Latvijos muitinę, bet 2009 m. balandžio 30 d. *Finanzgericht München* (Miuncheno finansų teismas) nutartį, kurioje daroma nuoroda į OLAF ataskaitą.
- 109 Todėl Komisija ginčijamame sprendime neįrodė, kad ieškovei trūko atidumo.
- 110 Dėl Komisijos gynybos argumento, kad ieškovė buvo akivaizdžiai aplaidi, nes vienas iš jos darbuotojų rašte nurodė „kilmės šalis: Rusija“, reikia konstatuoti, kad tai yra mėginimas pavėluotai motyvuoti ginčijamą sprendimą, todėl Bendrasis Teismas jo negali priimti. Iš tikrųjų pagal suformuotą jurisprudenciją motyvai iš principo turi būti pateikti suinteresuotajam asmeniui kartu su jo nenaudai priimtu aktu, o jų nebuvimo neištaiso aplinkybė, kad akto motyvus suinteresuotasis asmuo sužino per procesą Sąjungos teisme (1981 m. lapkričio 26 d. Sprendimo *Michel / Parlamentas*, 195/80, EU:C:1981:284, 22 punktas, 2005 m. birželio 28 d. Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. / Komisija*, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ir C-213/02 P, EU:C:2005:408, 463 punktas ir 2006 m. gruodžio 12 d. Sprendimo *Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran / Taryba*, T-228/02, EU:T:2006:384, 139 punktas).
- 111 Bet koku atveju vien tik šios aplinkybės nepakanka norint įrodyti ieškovės akivaizdų aplaidumą.
- 112 Kadangi Komisija nepateikė ieškovės nerūpestingumo, taigi ir jos akivaizdaus aplaidumo įrodymų, kaip to reikalaujama pagal šio sprendimo 100 ir 102 punktuose nurodytą jurisprudenciją, vienintelio ieškinio pagrindo antra dalis, susijusi su sąlygos dėl importuotojo akivaizdaus aplaidumo nebuvimo pažeidimu, turi būti pripažinta pagrįsta.
- 113 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad ieškovės ieškinys turi būti pripažintas pagrįstu, o ginčijamas sprendimas turi būti panaikintas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 114 Pagal Bendrojo Teismo procedūros reglamento 134 straipsnio 1 dalį iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo.
- 115 Kadangi Komisija pralaimėjo bylą, iš jos priteisiamos bylinėjimosi išlaidos pagal ieškovės pateiktus reikalavimus.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (antroji kolegija),

nusprendžia:

- 1. 2014 m. liepos 16 d. Komisijos sprendimas C(2014) 4908 *final* atmesti Combaro SA prašymą atsisakyti išieškoti 461 415,12 EUR muitų panaikinamas.**

2. Europos Komisija padengia savo ir *Combaro* bylinėjimosi išlaidas.

Prek

Schalin

Costeira

Paskelbta 2017 m. liepos 19 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Parašai.